

Struktura wiekowa siły roboczej w branży drzewnej i meblarskiej. Problem starzejącego się społeczeństwa

prof. dr hab. Jerzy Smardzewski,
Akademia Rolnicza w Poznaniu

Przemysł meblarski w Polsce rozwija się wyjątkowo dynamicznie. Do podstawowych czynników wpływających na aktualną kondycję tego sektora gospodarki należą:

- wieloletnie doświadczenia w handlu meblami z rynkami Europy Zachodniej i konieczność spełnienia wysokich wymagań jakościowych i technicznych tych rynków,
- korzystna lokalizacja rynków Europy Zachodniej, jak i Wschodniej,
- aktywna polityka rozwoju produktów - doskonalenie wzornictwa i budowa wizerunku marek firmowych,
- otwartość na inwestycje zagraniczne,
- doświadczenie produkcyjne pracowników oraz związane z inwestycjami zagranicznymi modernizacje w zakresie zarządzania,
- relatywnie niskie koszty produkcji, w tym niskie koszty pracy,
- bliskość i zasobność bazy surowcowej zarówno w odniesieniu do drewna litego, jak i materiałów drewnopochodnych,
- relatywnie „płytki”, ale rozwijający się rynek krajowy.

Według badań GUS, udział eksportu mebli w eksporcie ogółem w 2005 roku stanowił 6,5 proc., a w grupie towarów przemysłowych i różnych wyrobów przemysłowych aż 16 proc. Rynek polski jest więc jednym z najbardziej dynamicznie rozwijających się rynków meblowych w Unii Europejskiej. Rozszerzył się on znacznie od czasu przystąpienia Polski do Wspólnoty, co zawoocowało wzrostem zarówno importu, jak i eks-

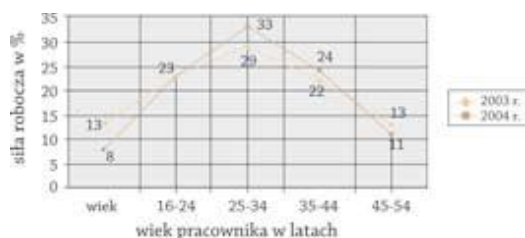
portu. Doskonałe perspektywy rozwoju branży

nieu z ciekawym własnym wzornictwem powoduje, że przyszłość meblarstwa polskiego rysuje się znakomicie. Potencjał techniczny i nowoczesne technologie wytwarzania znakomicie wkomponowały się w praktykę zakładów produkcyjnych i pod tym względem Polska nie ustępuje najbardziej uprzemysłowionym krajom UE. Niestety, nasycenie przedsiębiorstw branży meblarskiej w nowoczesny park maszynowy nie idzie w parze z rozwojem i innowacjami w obszarze za-

rysują się perspektywy pokoleniowej wymiany

zja Ministerstwa Edukacji Narodowej w zakresie szkolnictwa zawodowego na poziomie zasadniczym i średnim. Dramatyczny niedobór absol-

i stale obniżający się poziom absolwentów szkół

Ryc. 1. Struktura siły roboczej w przedsiębiorstwach branży meblarskiej

średnich, mających niewyobrażalne trudności w studiowaniu na jakiegokolwiek uczelni technicz-

rozwoju branży mogą być poważnie zagrożone. Przedstawiona na rycinie 1 struktura wiekowa siły roboczej w branży meblarskiej wskazuje na fakt, że dominującą grupą pracowników są obecnie 35 – 45-latkowie, którzy w sposób naturalny za 20 – 25 lat odejdą z branży a ich miejsce powinni zająć obecni 16 – 25-latkowie. Niestety, populacja tych ostatnich waha się w granicach od 8 – 13 proc. ogółu zatrudnionych w przemyśle meblarskim i nie daje szansy po-

w 50 proc. Przyczyn takiego stanu rzeczy należy upatrywać w nieracjonalnym ograniczeniu przez Ministerstwo Edukacji Narodowej ścieżek kształcenia zawodowego i przesadnym promowaniu wykształcenia ogólnego. W efekcie, kiedy gospodarce potrzebne są wykwalifikowane kadry konstruktorów i technologów, przedsiębiorcy własnymi siłami przy znaczących kosztach i niepewności w odniesiony sukces muszą edukować nowych pracowników w zakresie, do którego standardowo zobligowane jest szkolnictwo zawodowe. Konieczne jest zatem pilne przeorientowanie systemu szkolnictwa zawodowego w Polsce oraz ściśle powiązanie liczby absolwentów z planami rozwoju branż i perspektywami zatrudnienia. Najbliższe 10 lat powinno upłynąć na skonstruowaniu elastycznego systemu kształcenia zawodowego na poziomie średnim i zasadniczym, który nie tylko nie ograniczy absolwentom dostępu do uniwersytetów, ale także zainteresowanym zapewni doskonale przygotowanie praktyczne i teoretyczne. Praktyka średnich szkół zawodowych już dziś powinna zapewnić przekazanie uczniom wiedzy wystarczającej do samodzielnej obsługi obrabiarek sterowanych

numerycznie, pracy z komputerem w środowisku CAD/CAM oraz podstaw zarządzania procesem produkcyjnym. Wykorzystanie przez pracodawcę dobrze wykształconego technika do prac związanych bezpośrednio z obsługą produkcji, zaś inżynierów do zadań rozwojowych i innowacyjnych powinno zapewnić istotny wysoki poziom konkurencyjności przedsiębiorstwa.

Innym ważnym czynnikiem, z jakim należy się zmierzyć w polskim przemyśle meblarskim, jest niski poziom zatrudnienia kobiet. Jak przedstawia to rycina 2, kobiety stanowią zaledwie kilka procent spośród ogółu zatrudnionych w branży meblarskiej.

Przyczyn trudności i poważnych dysproporcji w zatrudnieniu należy poszukiwać w wielu obszarach życia. Przede wszystkim w negatywnej, ale upowszechnionej i utrwalonej opinii o meblarstwie jako branży przestarzałej, brudnej, nieinnowacyjnej, niedającej możliwości rozwoju i szans na zrobienie kariery zawodowej. Najczęściej taki wizerunek branży rysują sami rodzice, przestrzegając swoje nastoletnie pociechy przed wyborem zawodu stolarza, technika meblowego czy inżyniera meblarstwa. Tę nieprzychylną opinię mogą zmienić działania promocyjne prowadzone ze strony organizacji statutowo przygotowanych do upowszechniania edukacji i rozwoju zawodowego.

Sytuacja na rynku edukacji zawodowej i rynku pracy związanym z branżą meblarską powinny ulec zmianie możliwie jak najszybciej. Brak zdecydowanych działań ze strony właściwych urzędów państwowych może jedynie pogłębić kryzys i sprawić, że Polska utraci prym wśród liderów produkcji mebli.

Ryc. 2. Procentowy udział kobiet i mężczyzn w poszczególnych obszarach zawodowych